

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Šance pro Šluknovský výběžek

Klíčová aktivita č. 3

Vzdělávací modul MK-02

Principy soužití menšiny s většinovou společností

Autor: Mgr. Petra Lušňáková

Šluknov 2013

Projekt „Šance pro Šluknovský výběžek“

reg. č. CZ.1.07/3.1.00/37.0030

Realizátor: Vyšší odborná škola a Střední škola, Varnsdorf, příspěvková organizace

Partner: Střední lesnická škola a Střední odborná škola sociální, Šluknov, příspěvková organizace

OBSAH:

1. CHARAKTERISTIKA VZDĚLÁVACÍHO MODULU	3
1.1 PROFIL ABSOLVENTA.....	3
1.2 VÝSLEDKY VZDĚLÁVÁNÍ	3
1.3 MOŽNOSTI UPLATNĚNÍ ZÍSKANÝCH ZNALOSTÍ A DOVEDNOSTÍ V ŽIVOTĚ.....	3
1.4 POJETÍ VZDĚLÁVACÍHO MODULU	4
2. CHARAKTERISTIKA OBSAHU VZDĚLÁVACÍHO MODULU	5
2.1 VZDĚLÁVACÍ MODUL PRINCIPY SOUŽITÍ MENŠINY S VĚTŠINOVOU SPOLEČNOSTÍ.....	5
2.2 ORGANIZACE VÝUKY	5
2.3 METODICKÉ POSTUPY VÝUKY	5
2.4 ZPŮSOBY ZJIŠŤOVÁNÍ POKROKU ÚČASTNÍKŮ A ZPĚTNÉ VAZBY OD MENTORŮ	6
2.5 VSTUPNÍ PŘEDPOKLADY	7
3. UČEBNÍ PLÁN VZDĚLÁVACÍHO MODULU	8
4. ROZPIS HODIN VZDĚLÁVACÍHO MODULU	10

1. Charakteristika vzdělávacího modulu

1.1 Profil absolventa

Vzdělávací modul Principy soužití menšiny s většinovou společností vznikl v rámci projektu Šance pro Šluknovský výběžek v roce 2012 a jeho hlavním posláním je vytvářet prostor pro seznámení cílové skupiny s principy soužití menšiny s většinovou společností. Modul má výrazně preventivní charakter, neboť obsahuje informace o předcházení složitých životních situací vyplývajících z odlišných kulturních zvyklostí. Cílem vzdělávacího modulu je podporovat a rozvíjet solidaritu a toleranci členů minoritní i majoritní společnosti, vést je k pochopení a respektování ostatních členů komunity, společenských pravidel a pomoci podpořeným osobám k lepší adaptaci na stávající společenské podmínky. Mnohé ze znalostí a dovedností jsou přenositelné do různých oblastí života.

Modul je určen osobám starším 15 let, kteří nemají dostatečné kompetence k soužití s druhými ve své komunitě.

1.2 Výsledky vzdělávání

Absolvent vzdělávacího programu bude schopen:

- zařadit se do života komunity a orientovat se ve svém přirozeném prostředí,
- přijímat druhého člověka bez předsudků a nadřazenosti,
- rozpoznat, že je diskriminován a bude schopen se řádně bránit,
- v poklidu realizovat soužití se sousedy ve svém bezprostředním okolí,
- rozpoznat u sebe a druhých projevy nesnášenlivosti a xenofobie,
- tolerovat a respektovat jinakost u druhých lidí,
- najít uplatnění a „své místo“ ve společnosti,
- dodržovat vhodné sociální a hygienické návyky,
- dbát o svoje přirození prostředí,
- umět řádně řešit konfliktní situace, se kterými se běžně setkává.

1.3 Možnosti uplatnění získaných znalostí a dovedností v životě

Absolvent uplatní získané kompetence v každodenním životě, a to nejvýrazněji ve všech situacích, které se týkají vztahů s okolním prostředím. Jde především o vztahy ke komunitě, se kterou se ve svém bydlišti setkává. Kompetence jsou natolik obecné a přenositelné, že jsou uplatnitelné i v profesním životě.

Vzdělávací modul může mít zprostředkovaný dopad i na děti účastníků, protože posiluje nejen vnitřní motivaci k odpovědnému včlenění do komunity, ale svým

didaktickým a osvětovým pojetím vytváří u účastníků předpoklady k tomu, aby informace dokázali přenést a vysvětlit i lidem v jejich okolí.

1.4 Pojetí vzdělávacího modulu

Vzdělávací modul Principy soužití menšiny s většinovou společností má osvětový charakter a spadá spíše do oblasti občanského vzdělávání. Snahou lektorů je poskytovat informace účastníkům, vést je ke kritickému posuzování informací z různých zdrojů a motivování k zodpovědnému chování v oblasti života v komunitě.

Pojetí modulu je vzhledem k charakteristice cílové skupiny spíše neformální, nejsou využívány ani frontální metody typické pro školní vyučování, ani přednáškové a seminární formy typické pro odborné vzdělávání dospělých. Důraz je kladen na individualizovaný způsob práce s jednotlivci nebo malými skupinami, např. rodinami.

Důraz je kladen na využívání reálných situací ze života účastníků, jejich osobních zkušeností a zkušeností z jejich blízkého okolí. V této souvislosti budou mentoři dbát na diskrétnost.

Mentoři působící ve vzdělávacím modulu jako vzdělavatelé, budou zachovávat etické zásady uvedené v Metodice pro aplikaci vzdělávacích programů do praxe.

2. Charakteristika obsahu vzdělávacího modulu

2.1 Vzdělávací modul *Principy soužití menšiny s většinou společností*

Vzdělávací modul *Principy soužití menšiny s většinou společností* je součástí vzdělávacího programu *Multikulturalismus, prevence extremismu, respekt k lidským právům a sociálním odlišnostem*.

Hlavním cílem modulu *Principy soužití menšiny s většinou společností* je posílení osobních dovedností účastníků v oblasti soužití s komunitou, ke které náleží. V modulu jsou vyváženě zmiňovány odlišnosti jiných skupin stejně jako společné rysy a jevy. Tolerantní postoje jsou budovány právě na zdůrazňování věcí, které jsou pro všechny lidské bytosti společné. Proto se také budou mentoři snažit vyvolat u účastníků sebereflexi, přemýšlení o tom, co jednotlivce spojuje s ostatními lidmi a o svých možnostech zlepšení kvality jejich osobního i pracovního života.

Úkolem mentorů je vést účastníky k reflexi a dodržování formálních i neformálních pravidel, na kterých se společnost shodla, aby mohla řádně fungovat. Dalším z cílů je předcházet konfliktům pramenícím z nedodržování těchto pravidel. Tématem modulu jsou také možnosti řešení konfliktních situací, pramenících z toho, že jedna ze stran pravidla nedodrжуje.

2.2 Organizace výuky

Celkové pojetí organizace výuky je značně neformální, nemá pevný časový rozvrh a strukturu. Toto rozvolnění je odvozeno od osvětového charakteru vzdělávacího modulu.

Výuka se bude typicky odehrávat v prostředí blízkém účastníků, tj. v domácnostech, komunitních centrech a některé aktivity skupinového charakteru se budou odehrávat ve školících místnostech realizátora a partnera projektu.

Časově je přímá kontaktní práce plánována podle potřeb cílové skupiny. Pokud se tedy mentor s účastníkem dohodne na schůzce v kteroukoliv denní či večerní hodinu, nic tomu nebrání.

2.3 Metodické postupy výuky

Vzdělávací modul má osvětový charakter a převažuje v něm přímá kontaktní práce mentora s jednotlivci nebo malými skupinami (např. rodinou). Podle tématu a situace jsou voleny tyto výukové metody: individuální a skupinové konzultace, workshopy, přednášky, nácviky praktických situací. Nejdůležitějším úkolem mentorů je vytvářet zajímavé a podnětné situace, ve kterých se účastníci zcela neformálně naučí potřebné dovednosti a znalosti.

Pro podporu učení dostává účastník vzdělávací oporu s nejdůležitějšími informacemi. Tento sešit není určen pouze k samostudiu, ale je aktivně využíván i při samotné výuce.

Vzdělávání se nejčastěji odehrává v přirozeném prostředí účastníků.

Než mentor zahájí nabídku podpory v tomto modulu, měl by se seznámit s prostředím.

Mapování možností účastníka

1. zjistit, v jakých bytových podmínkách účastník žije – jak velký byt, kolik osob soužívá, jaká je fluktuace osob v bytě, v jakých vazbách soužívají, jakým způsobem se členové rodiny podílejí na údržbě bytu, jaká je kapacita bytu, jaká míra čistoty v bytě je, zda mají doma vodu, popř. jakou – užitkovou, vodu z potoka, teplou a studenou vodu z vodovodu, zda mají splachovací záchod, pračku, umyvadla, zda sdílejí koupelnu s jinými byty, zda je byt vybaven úklidovými potřebami
2. zjistit, kdo je v domácnosti pánem – zda děti, dospělí, muž, žena, více žen nebo více mužů
3. přibližně vědět, kdo bude odporovat změnám, kdo nebude vůbec ochoten se přizpůsobit a kdo by mohl být spojencem
4. volbu strategie zvolit s ohledem na podmínky – zda je možné dosáhnout změny u celé skupiny, nebo pouze u podpořené osoby, volba postupných změn
5. reflexe – pravidelně revidovat úspěchy a neúspěchy – oceňovat úspěch, hledat možné řešení při selhání...také vnímat, zda si podpořená osoba nakonec nechce ponechat své návyky.

2.4 Způsoby zjišťování pokroku účastníků a zpětné vazby od mentorů

Mentori se snaží v úvodu každého modulu provést neformální diagnostiku kompetencí jednotlivých účastníků, aby měli představu o aktuální úrovni znalostí a dovedností. Pokroky jednotlivých účastníků si lektoři zaznamenávají a využívají těchto záznamů k účinnější individualizaci vzdělávání. Ve výuce se tedy používá pouze toto formativní hodnocení; sumativní hodnocení není využíváno. Mentori samozřejmě neformálním způsobem průběžně informují účastníky o jejich pokroku, chválí je a povzbuzují při dílčích neúspěších, také s nimi hledají jiné alternativy řešení jejich situací vycházející z jejich životních podmínek. Cíle se stanovují dílčí a uskutečnitelné proto, aby se dosáhlo co největšího možného pokroku.

Zároveň informují o svých poznatcích tvůrce vzdělávacího modulu, seznamují je s případnými nedostatky a případně navrhují některé úpravy těchto materiálů, které povedou k vyšší efektivnosti vzdělávání cílové skupiny v tomto konkrétním vzdělávacím modulu.

2.5 Vstupní předpoklady

Vzdělávací modul Principy soužití menšiny s většinovou společností má velmi nízký vstupní práh. Vyžaduje se pouze dovršení 15 let věku, souhlas se zapojením do vzdělávacích aktivit a souhlas se zpracováním osobních údajů v tomto rozsahu: jméno a příjmení, trvalé bydliště, datum narození. Účastníci jsou zároveň informováni o možnosti použití fotografických či kamerových záznamů v rámci výuky.

3. Učební plán vzdělávacího modulu

Název modulu	Principy soužití menšiny s většinovou společností	Kód	MK-01
Délka modulu	10 hodin		
Typ modulu	Nepovinný		
Vstupní předpoklady	Vyžaduje se dovršení 15 let věku, souhlas se zapojením do vzdělávacích aktivit a souhlas se zpracováním osobních údajů v tomto rozsahu: jméno a příjmení, bydliště, datum narození. Účastníci jsou zároveň informováni o možnosti použití fotografických či kamerových záznamů v rámci výuky.		
Stručná anotace vymezující cíle modulu			
<p>Hlavním cílem modulu Principy soužití menšiny s většinovou společností je posílení osobních dovedností účastníků v oblasti soužití s komunitou, ke které náleží. V modulu jsou vyváženě zmiňovány odlišnosti jiných skupin stejně jako společné rysy a jevy. Tolerantní postoje jsou budovány právě na zdůrazňování věcí, které jsou pro všechny lidské bytosti společné. Proto se také budou mentoři snažit vyvolat u účastníků sebereflexi, přemýšlení o tom, co jednotlivce spojuje s ostatními lidmi a o svých možnostech zlepšení kvality jejich osobního i pracovního života.</p>			
Předpokládané výsledky výuky			
Absolvent modulu bude schopen:			
<ol style="list-style-type: none">a) zařadit se do života komunity a orientovat se ve svém přirozeném prostředí,b) přijímat druhého člověka bez předsudků a nadřazenosti,c) rozpoznat, že je diskriminován a bude schopen se řádně bránit,d) v poklidu realizovat soužití se sousedy ve svém bezprostředním okolí,e) rozpoznat u sebe a druhých projevy nesnášenlivosti a xenofobie,f) tolerovat a respektovat jinakost u druhých lidí,g) najít uplatnění a „své místo“ ve společnosti,h) dodržovat vhodné sociální a hygienické návyky,i) dbát o svoje přirození prostředí,j) umět řádně řešit konfliktní situace, se kterými se běžně setkává.			
Učivo:			
<ul style="list-style-type: none">• zvládání běžné denní sebeobsluhy,			

- sociální návyky,
- péče o své okolí,
- rizika užívání návykových a škodlivých látek a možnosti jejich prevence,
- osobní, pracovní a sociální zodpovědnost,
- instituce a služby v okolí.

Doporučené postupy výuky

Diskuse na dané téma.

Řešení modelových, případně konkrétních situací, které jsou v komunitě obvyklé.

Způsob ukončení modulu

Započtení na základě absolvovaných výukových a konzultačních hodin.

Doporučená literatura a informační zdroje

1. LUŠŇÁKOVÁ, P. *Vzdělávací opora MK - 02. Principy soužití menšiny s většinou společností*. Projekt Šance pro Šluknovský výběžek. Šluknov, 2013
2. LUŠŇÁKOVÁ, P. *Tahák - Principy soužití menšiny s většinou společností*. Projekt Šance pro Šluknovský výběžek. Šluknov, 2013
3. NEDĚLNÍKOVÁ, D. et al., Ed. *Metodická příručka pro výkon terénní sociální práce* Ostravská univerzita [online]. [cit.9.10.2012] Dostupné na WWW: <http://www.mpsv.cz/files/clanky/4031/Methodicka_prirucka_TSP.pdf>
4. BRAIN TOOLS. *Změna návyků* [online]. [cit.9.10.2012] Dostupné na WWW: <<http://www.braintools.cz/zmena-navyku-v-10-bodech.htm>>
5. KUBÍKOVÁ, H. BARTOLOMĚJŮV BLOG. *Hygienické návyky* [online]. [cit.10.10.2012] Dostupné na WWW: <<http://bartolomej.mujblog.info/hracky-a-pomucky/hygienicke-navyky-postupy-na-obrazcich>>
6. PRŮVODCE SVĚTEM POVOLÁNÍ.Články [online]. [cit.14.1.2013] Dostupné na WWW: <<http://www.gwo.cz/>>

4. Rozpis hodin vzdělávacího modulu

Modul MK 02 - Principy soužití menšiny s většinovou společností		
Obsah (dílčí témata)	Časová dotace	Metody, pomůcky
I. Zvládnutí běžné denní sebeobsluhy <ul style="list-style-type: none"> • stravovací návyky • každodenní hygiena 	2 hodiny	<ul style="list-style-type: none"> • diskuse • nácvik • vzdělávací opora
II. Sociální návyky <ul style="list-style-type: none"> • pravidla etikety • zlozvyky 	2 hodiny	<ul style="list-style-type: none"> • diskuse • nácvik • vzdělávací opora
III. Péče o své okolí <ul style="list-style-type: none"> • péče o domácnost • ekologické a ekonomické chování • problematika bydlení • soužití se sousedy 	2 hodiny	<ul style="list-style-type: none"> • diskuse • nácvik • vzdělávací opora
IV. Rizika užívání návykových a škodlivých látek a možnosti jejich prevence <ul style="list-style-type: none"> • příznaky užívání návykových látek, příznaky závislosti • důsledky užívání návykových látek • přehled zařízení poskytujících odbornou pomoc a léčbu 	2 hodiny	<ul style="list-style-type: none"> • diskuse • vzdělávací opora • tahák

<p>V. Osobní, pracovní a sociální zodpovědnost</p> <ul style="list-style-type: none"> • posilování pracovních návyků • posilování kompetencí uchazeče o zaměstnání • možnosti vzdělávání uchazečů • orientace na trhu práce • zadluženost 	<p>1 hodina</p>	<ul style="list-style-type: none"> • diskuse • nácvik • vzdělávací opora • tahák
<p>VI. Instituce a služby v okolí</p> <ul style="list-style-type: none"> • přehled služeb a institucí v okolí • posilování kompetencí při ucházení se o službu 	<p>1 hodina</p>	<ul style="list-style-type: none"> • diskuse • nácvik • vzdělávací opora • tahák